Ročník XL. V Budapešti, 14. septembra 1912. Číslo 37.

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 « — «
Na štvrť roka — — 1 « — «
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komornik.
Majitel' a vydavatel':
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavatel'stvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielať predplatky, taktiež dopisy do novín ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dla tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Prípravy vlády k novým bojom v parlamente.

Ozbrojovanie a špehúnstvo. — Proti mungovskej hrúzovláde rozhodne bráni sa oppozícia.

Po zvestnej účtovnej reči, ktorú minister-predseda Lukács povedal v Nagyenyede, každý na čistom bol s tým, že mungovská vláda v jaseni chystá sa k novým bojom a nezákonnitosťam v parlamente. Lukács síce cez leto málo bol v Budapešti a Tisza posledne najal si debrecinských cigáňov a cez dva týždne dal si vyhravať v Terebesi, miesto nich ale ich splnomocnení potajomne porobili všetky poriadky, aby hnusné objavy mesiaca júna opakovaly sa tak v parlamente ak aj v celom hlavnom meste. Ako vyzerajú mungovskej vlády prípravy ku novej hrúzovláde v parlamente, vysvitá z nasledujúceho:

Po uliciach hlavného mesta vídať mnoho nových konštablerov, ktorých vyučili cez leto a včul postavili do služby, aby starých konštablerov v úplnom počte upotrebiť mohli v parlamente. Nových konštablerov na ich postoch nápadne často prehliadajú policajni dozorci, bo dostali prísny rozkaz, že nové mužstvo náležite vyučiť musia do 10. septembra.

Ku novým ukrutnostam v parlamente chystá sa aj veliteľstvo štátnej policie. Štefan Tisza totiž, pred odročením snemovne zavolal k sebe hlavnomestského policajného kapitáňa dr. Bodu a povedal mu, že nebol spokojný s chovánim sa policajtov v parlamente. Daktorí vraj miesto toho, že by proti vyslancom oppozície rezko boli zakročili, pustili sa do plaču. Iní zas, keď im Pavlik rozkázal, aby daktorého vyslanca zo snemovne vyhodili, pri tom chovali sa vlúdne a zdvorile.

— Prosím preto pána kapitáňa — pokračoval Tisza — v obore svojho úradu nariadiť, aby v jaseni policajti ináč sa držali v parlamente.

Likl policajný náčelník následkom toho dostal rozkal, aby cez leto prísne preskúmal všetkých policajtov a do konca augusta podal zprávu koľko «úplne spoľahlivých» policajtov v jaseni postaviť môže do «vnútornej» služby v parlamente. Kalvín Štefan Tisza v spoločnosti s Bodom a s Lukácsom v jaseni najbesnejších a najsurovejších policajtov nahuckať ide proti vyslancom oppozície.

Tisza a Lukács k upevneniu ich hrúzovlády okrem policajtov upotrebia zas aj žandárov. V tomto ohľade vodcovia mungovskej väčšiny uzavreli, že peších žandárov po turnusoch kommandovať dajú do Budapešte, žandári na koňoch ale dvomi dňami pred zahájením parlamentu, teda 15. septembra prídu do hlavného mesta.

Aby ale mungovská vláda i s jej zakúpenou väčšinou v každom ohľade bola zabezpečená, upotrebí ešte aj honvédov a riadne vojsko, ako hovoria s tým rozdielom, že 17. septembra parlament nedajú obkľúčiť vojenským kordónom, lež kommandované vojenské oddiely koncentrujú v Karolovej Kasárni.

Pri týchto prípravách mungovskej vlády najväčšie ťažkosti zapríčiňuje tá okolnosť, že Lukács a Tisza neznajú taktiku spojených strá-

nok oppozície. Nevedia, či vyslancovia oppozície rozhodne zakročia v parlamente alebo v delegáciach. Aby sa teda o tomto dozvedeli, zariadili hnusný systém špehúnstva.

Podlé služby tohoto špehúnstva v prvom rade prevádzajú detektívi, lapaji, hlavnomestskej štátnej policie. Následkom toho v miestnosťach, ktoré navštivujú vyslancovia oppozície, nachodí sa vždy nekoľko tajných lapajov. Keď oppozícia v daktorej obci vydržiava ľudové shromaždenie, hneď sú tam aj Lukácsovi tajní lapaji. Vyslancov oppozície sprevádzajú títo lapaji aj keď dakde po železnici cestujú alebo keď prechádzajú sa v hlavnom meste. Neustále pozorujú na každé slovo, na každý pohyb oppozičných vyslancov. Na vyšší rozkaz zvlášte prísne sledujú a zkúmajú 9 vyslancov: *troch* z Justhovej strany, *jednoho* z Kossuthovej strany, *troch* z ľudovej strany a *dvoch* z mimostranných neodvisliakov. Všetci Lukácsovi tajní lapaji však doposiaľ ničeho nemohli vyňuchať. Neni to hrúzovláda, čo prevádzajú mungovci?

Hlavným živlom občianskeho života je *slo boda*. Pod slobodou nerozumieme dovolenie páchať zločinstva a nezákonnitosti, lež tú verejnú slobodu, ktorú v každom vzdelanom štáte občanom zabezpečuje zákonodarstvo.

V každom vzdelanom štáte ľud slobodne si volí zastupiteľov do krajinského zákonodarstva. Krajinski zakonodarci slobodne sa radia a rokujú v každom vzdelanom štáte.

U nás v Uhorsku ale pri voľbách krajinských vyslancov, ktorí by mali byť zastupitelia ľudu, ľud z väčšej čiastky ani nepustia ku voľbe. Tých, čo majú právo k hlasovaniu, odstrašia slúžnovci, notári, pánski úradníci, bankári, židovskí árendáši atď. Vyslancov, ktorí s ľudom držia, konštablermi vyhadzujú z krajinského snemu. Ľudové shromaždenia zakazujú, účtovanie krajinských vyslancov prekážajú vydržiavať. Noviny oppozície nedovolia predávať, z verejných peňazí vydržiavanými muchotrávkami ale zaplavujú celú krajinu. Krajinský snem nič dobrého nevládze previesť pre Uhorsko, bo mungovci s telom i s dušou predali sa Rakúsku. Náš ľud nemá slobody, ktorá mu prislúcha dľa zákonov prírody. Habú nám slobodu tlače. Pozbavujú nás slobody shromažďovania.

Ľud po všetkých stranách krajiny stoná pod hrúzovládou mungov. Hrozne zdražely všetky potravné články. Ľud nemá chleba a nemá peňazí. Dane ale do nekonečnosti dvíhajú na oceľové kanóny a obrovské dreadnoughty. Za vojakov berú ľudu i synov zmrzačených. Toto všetko sú zásluhy mungovských vyslancov, ktorí preto aj neopovažia sa pred voličmi účtovať, len vtedy, keď kolo nich stojí kŕdeľ žandárov s nastrknutými bodákmi.

Za práva ľudu, proti hrúzovláde Lukácsa a Tiszu a proti mungovskej strane, 17. septembra znovu začne sa boj v krajinskom sneme.

Oppozícia rozhodne žiada, aby odstúpili **Lukács** a **Tisza**. Neustúpi od toho, aby miesto Lukácsa druhý ministerpredseda a druhá vláda previedli zákon o volebnom práve, dľa ktorého vóta dostanú i chudobnejšie hospodárske, remeselnícke a robotnícke triedy a pri voľbách vytvorené budú všetky huncútstva a šalbiarstva.

S Tiszom a Lukácsom ani do reči nepustí sa oppozícia a nevyjednáva s mungovskou stranou, ktorej vyslancom milšie sú mastné hrnce ako osobná počestnosť, blaho krajiny, práva a dobrobyt ľudu.

V najbližších dňoch vážnym udalosťam ideme v ústrety. *Apponyi* povedal v Šamorine, že v boji proti mungovskej hrúzovláde nebudeme šetriť ani seba, ani mungovskú stranu. Gróf Michal *Károlyi* sa vyslovil, že s Lukácsom a s Tiszom ani vtedy sa nepokoná, keď by ho hodili do žalára. Mikuláš *Zboray* ale sa osvedčil: **že v boji proti mungovskej hrúzovláde kresťanská ľudová strana statočne a zmužile vytrvá až do konca.**

XXIII. medzinárodný eucharistický kongress vo Viedni.

Podobne veľkolepého osvedčenia náboženského presvedčenia a najhlbšej poklony ku prevelebnej Sviatosti oltárnej ešte sotva kedy bolo vídať vo Viedni, ako prítomne z príležitosti XXIII. eucharistického kongressu od 11. do 15. septembra vydržiavaného.

Veľkolepé boly doterajšie eucharistické svetové kongressy, usporiadané v nasledujúcich mestách: Lille (1881), Avignon (1882), Liége (1883), Fribourg (1885), Toulouse (1886), Paríž (1888), Antwerpen (1890), Jerusalem (1893), Reims

(1894), Paray-le-Monial (1897), Bruxelles (1798), Lourdes (1899), Angers (1900), Namur (1902), Angouleme (1904), Rím (1905), Tournai (1906), Metz (1907), London (1908), Kolin (1909), Montreal (1910), Madrid (1911).

Všetky tieto eucharistické kongressy prevyšuje ale terajší svetový kongress viedeňský. Na tomto kongresse súčastňuje sa osobne jeho veličentvo kráľ so všetkými členami panovníckej rodiny. Sú tam vo veľkom počte zastupitelia aristokracie uhorskej a rakúskej. Spoločný minister vojenských záležitostí, generálom a celému sboru dôstojníckému na tri dni povolil slobodu, aby ktorí chcejú súčastniť sa mohli na kongresse eucharistickom. Z Belgicka prišiel ministerpredseda v sprievode jednoho ministra. Z Anglicka dostavil sa knieža z Norfolku s veľkým sprievodom a obtížnu cestu svoju odôvodnil slovami: Rád sa pustím na túto dlhú cestu, bo staručkého cisára kráľa môžem videť kľačať pred prevelebnou Sviatosťou oltárnou.

Všetky národy uhorsko rakúskej monarchie ešte pri žiadnej slávnosti neboly v tak obrovskom počte zastúpené, ako prítomne z príležitosti veľkolepej poklony prevelebnej Sviatosti oltárnej. Vynikajú zvlášte slovenskí veriaci, ktorí nieľen z okolia Prešporka, lež i zo Šariša, z Košíc, z Oravy, z Liptova, z Trenčína a Nitrianska, teda z najďalších krajov prišli do Viedne, aby kľaňali sa Ježišu Kristu, prítomnému v prevelebnej Sviatosti oltárnej.

Sbor biskupský Uhorska zastúpený je v úplnom počte Sú tam: osvietený pán arcibiskup kaločský jeho excellencia dr. Ján *Csernoch*, jágersky arcibiskup Ludvik *Szmrecsányi*, osvietení páni biskupi: gróf Gustáv Karol *Mailáth*, dr. August *Fischer-Colbrie*, gróf Károl *Csáky*, dr. Julius *Glattfelder*, gróf Vilhelm *Batthyány*, skutočný vnútorný tajný radca dr. Alexander *Párvy*, gróf Julius *Zichy*, dr. Volfgang *Radnay*, gróf Mikuláš *Széchenyi*, L. Árpad *Várady*. Kapitule a duchovenstvo všetkých diecesií zastúpené sú veľkým počtom.

Svätý otec Pápež Pius X. ako zastupitelia k eucharistickému kongressu poslal kardinála Van *Rossum*. Pápežský legát Van Rossum s veľkolepým sprievodom v osobitnom dvornom vlaku odcestoval z Rímu. Poprve slávnostne privítali ho na železničnej stanici Pontafel na hranic talianskej. Dvorný vlak s pápežským legátom 10. septembra o 3. h. 50. m. popoludní dorazil na západné nádražie vo Viedni. Tu pápežského legáta privítal kardinál arcibiskup dr. Franc Nagel, zastupiteľ kráľa a viedeňský mešťanosta dr. Jozef Neumayer. Po uliciack stálo ľudu na tisíce. Kardinál pápežský legát za hlučných ovácií veriacich na kráľovskom koči viezol sa ku chrámu sv. Štefana ku poklone prevelebnej Sviatosti oltárnej. Po odbavenej pobožnosti pápežský legát zaviezol sa do kráľovského burgu, kde za prítomnosti všetkých arcikniežať, najvyšších dvorných a vojenských hodnostárov, pápežského legáta slávnostne prijal jeho veličenstvo kráľ.

(Dokončenie nasleduje.)

Nadvláda Tiszovcov.

Naša politika točí sa kolo Štefana Tiszu. On je takmer neobmedzeným vladárom v Uhorsku. On poslanecké mandáty zabezpečil mnohým mungom, ktorí ho preto zbožňujú. On dal Ladislava Lukácsa vymenovať za ministerského predsedu. On vydáva zákony, pred ktorými koriť sa musí celá krajina. On odhlasoval nový vojenský zákon, ktorý krajina nepotrebovala, bo obyvatelstvo Uhorska žiada si odzbrojenie vojska. Tisza rozkazuje žandárom, policajtom a vojsku. Na jeho rozkaz kolo jeho osoby musíme stráž vydržiavať. Tisza pre mungovských vyslancov vypracoval účtovné reči, ktoré oni pri assistencii žandárov a vojakov prečítajú medzi štyrmi múrami. Má Tisza ešte aj iné práva, iné výhody a inú slobodu, veď on je despotom v Uhorsku. A akým neobmedzeným pánom je Tisza, taký je aj jeho rod. Najmä v Biharskej, kde Tiszovci majú rozsiahle pozemky, je rod ten opravdovým panovníkom. V Bihari len to sa môže stať, čo Tiszovci chcú a dovolia. Na rozkaz Tiszovcov vo všetkých okresoch biharskej stolice, iba mungov vyvolili za krajinských poslancov, ačpráve je tam veľa Rumunov, ktorí len na svojich národných kandidátov hlasovali a hoc je v Bihari väčšina neodvislých voličov. Biharskú stolicu Tiszovci však prerobili na svoj obraz. Do úradov vsadili svojich kopovov. Do stoličných výborov vyvoliť dali tiež len svojích ľudí. Pritom je v Bihari veľa pánskych hladošov, sedmoslivkárov, ktorí svoje majetky

prehajdákali; zemanských potrimiskárov, ktorí radi sú, keď ich Tiszovci vtisnú do dajakého úradu.

Všetky tieto figúrky od Tiszovcov očakávajú chlieb. Žobrácka spoločnosť táto pravda že je Tiszovcom telom dušou oddaná. Ľahko je Tiszovcom v Bihari pána hrať. A že oni sú tam neobmedzenými diktátormi, dokázali to i s tým, že nechcú dovoliť, aby spojená oppozícia ľudové shromaždenie vydržiavala v Bihari. Jaknáhle sa Tiszovci dozvedeli, že oppozícia i do Biharu sa chystá, postavili sa proti tomu a vykrikovali, že oppozícia nemá tam čo hladať, poneváč okresy Biharska vyvolily si výlučne len mungovských poslancov. Žiadali od vlády, aby celé Biharsko obľahnúť dala vojskom a žandármi, nech sa tak udrží pokoj a s tým nadvláda Tiszovcov.

Čo je to, keď nie bašovstvo? Tiszovci nedovolujú ľudové shomaždenie, bo sú nepriatelia slobody občanskej, bo prekaziť chcú protest občanov proti tyranstvu Tiszovcov. Tu je iný príklad: Tiszov brat účtovať chcel v Nagyszalonte (biharská stolica). Tamojší slúžny dobre pred účtovnou rečou Tiszovho brata, Nagyszalontu obsadil žandármi a vojskom, aby vraj zabezpečil pokoj, kdežto stotiny žandarmerie a zbrannej posily k tomu boly, aby tam mal kto počúvať účtovanie. Nagyszalontskí socialisti tiež žiadali dovolenie od slúžneho ku ľudovému shromaždeniu, lež baša ten odmrštil ich prosbu s tým odôvodnením, že nedovolí, aby socialisti posudzovali Tiszovcov.

Smejte sa nad týmto múdrym odôvodnením. Mungovský Tisza smie účtovať. Môže posudzovať oppozíciu. Môže lhať a brýzgať na Justha, na Kossutha, na Apponyiho, lež socialisti nesmú slovíčka prehovoriť proti Tiszovcom. Je to sloboda? Je to rovnoprávnosť? My nie sme zaľúbení do socialistov. Neschvalujeme ich snahy a ciele, nakoľko sú ľudu záhubné, lež keď sa jedná o slobodu slova a tlače, vtedy stránku chytime aj socialistom, bo veď slobodu a práva občanov vyvlastniť nesmejú si ani Tiszovci, ani mungovci.

Tak by to malo byť, lenže na «ostrove slobody» je to inak. Hja, v Uhorsku Tiszovci rozkazujú. A ako rozkazujú, dozvedeli sme sa z účtovnej reči Kolomana Tiszu, poslanca Nagyszalontského. Chlapík tento, ktorý inak ani za mak neváži ako politik a ktorý to rečnil, čo mu jeho brat Štefan na papier napísal, vyslovil sa, že vláda ešte v zime odhlasuje nový volebný zákon (ten tiež Tiszovci zkomponujú), lež nové voľby budú len po dvoch rokoch, totiž po vypršaní snemového cyklusu, bo vraj k prevedeniu predbežných príprav volebných, potrebné budú dva roky. Čo je to, keď nie diktatúra Tiszov. Zákon volebný bude vynesený, lež Tisza nedá snem rozposlať, lež o dva roky predĺži mandáty mungov.

Takéto plány kujú mungovci. Ešte poltreťa roka chcú zákony vynášať a zdierať občanov Uhorska.

Chcejú, len to je otázka, či plán svoj prevedú. Vo svojej zaslepenosti nevidia, že ku plánu tomu aj oppozíci má slovo. Ako že chcú Tiszovci predĺžiť svoje panovanie nad nami, keď spojená oppozícia vyriekla, že ani s Tiszom ani s Lukácsom pojednávať nebude. Oba musia isť. A s tým konec bude bašovaniu Tiszovcov.

Obyvateľstvo Uhorska žiada od spojenej oppozície, aby ho oslobodila od tyranov mungovských.

Záhorský.

Zo Spiša.

Verejne vyzývam s týmto ctených voličov levočského, novovesského a spišskosobotského okresu, aby svojim mungovským ablegátom: *Csákymu*, *Münnichovi* a *Takáčovi*, ktorí schvalujú tyranské, nezákonnité jednanie Tiszové, **čím skôr vyslovili svoju nedôveru a s dorazom napomenuli ich, aby složili svoje mandáty.** Ľud nesmie trpeť takých ablegátov, ktorí v osobe svevoľného Tiszu slepo nasledujú najväčšieho a najukrutnejšieho nepriateľa ľudu. Pri najbližšej voľbe vo všetkých troch okresoch postaviť treba kandidátov kresťanskej ľudovej strany. Keď gazdovia chlap do chlapa pevne spoludržia, nepremôžu ich ani mungovsko liberálne pekeľné brány a vo všetkých troch okresoch neomylne dosiahne víťazstva zástava kresťanských zásad. Ba aj kéžmarský okres musí už raz ukázať, že aj tam žije ešte duch kresťanský!

Milí spolukrajania! Nedajme sa viac zaslepovať prázdnymi liberálnopánskymi sľubami a

studenou pánskou láskou a k posmechu sveta ešte tým menej zakúpiť sťa nerozumne hovädká iež postavme sa už raz na nohy, ukážme svetu, že sme si povedomí svojich občianskych práv, že si nedáme tupiť právo, pravdu a spravedlivosť, že nedovolíme na posmech obrátiť našu svätú cirkev a náboženské dedictvo naších otcov!

Hor' sa do boja! Preč zo Spíša s mungovskými liberálmi, nech v celom Spiši víťazne veje čistá zástava kresťanskej ľudovej strany!

Neohrožený bojovník ľudový.

Jeden bankový direktor.

Ani v jednej krajine niet toľko «poctivých» lúpežníkov ako u nás. «Poctiví» sú oni, bo za tých držia ich tie kruhy a tí páni, ktorí ich zločiny a lúpežníctva zakrývajú, ba dovolujú. A práve protekcia tých naničhodných pánov, už či sú to notári, rychtári, slúžnovci, krajinskí poslancovia alebo iní veľkí páni, tým «poctivým» lúpežníkom pomohla ku bohatstvu a ku neobmedzenej slobode.

Kto že sú však tí «poctiví» lúpežníci? Kto iní, ako k nám dovandrovaní kazári. Neraz sme písali o týchto vyžieračov ľudu. Strhli sme náličnicu z tých zbojníkov, ktorí ešte aj podnes v húfoch valia sa do Uhorska, kdežto náš biedny a vycicaný ľud do Ameriky vandruje, poneváč «ostrov slobody» a «mliekom i mádom» tekúci Kanaán (Uhorsko) nevládne ich živiť.

Kazári však vyžijú. Bez peňazí vkradnú sa do Uhorska a po rokoch oplývajú bohatstvom. Kradnú, zbíjajú, úžeria, otravujú ľud a vrchnosti to nevidia. Ba keby sa aj daktorý úradský proti tomu postavil, on by zle pochodil, bo kazári majú svojich obhajcov aj u vlády, veď oni sú hlavní korteši strany mungovskej a na volebné trovy s najväčšími obetami prispievajú židaci. Nejeden mungovský poslanec obdržal svoj mandát za židovské peniaze. Medzi takýmito pomerami niet divu, že kazári slobodne, ba neraz pod dozorom úradných medzitok klamú, lúpežia, zbíjajú a kradnú. Kazári celé okolia obrátili na vnivoč v Maramaroši, v beregskej, v zemplínskej stolici. Tam rozkazujú a vládnu majetkami kazári. Ľud je tam iba otrokom kazárov. On mozolí na kazára. A kazár ešte aj vtedy ho obere, keď do Ameriky ide šťastie hľadať. Jestli ten chudiak má domec alebo roličku, kazár je zdrapí takým spôsobom, že mu patričný rychtár a notár vystavia vysvedčenie, že roličku alebo domec toho vysťahovalca od viacej rokov užíva ten kazár.

Tak hynie ľud na území kazárov. A na to vláda ani sa len neozre. Naši ministri nevzmú v známosť, čo sa deje na území kazárov. Túto ľahostajnosť vlády ale kazári, výtečne využitkujú. Užeria verejne, či s peniazmi, či s dobytkom, či s potravinami, či s prácou. So všetkým, z čoho choseň majú. Pochopiteľná vec je teda, že polonahí a všivaví kazári, ktorí nedávno s batohom privandrovali do Uhorska, ako tu za krátky čas mohli sa tunák podperiť. Takýmto zbojníckym spôsobom zbohatnul aj istý Lébi Náthán. Je on tiež kazár. Z Polska prišiel do Maramarošu. Neviem, či mal dva haliere v kapsi, keď sa vydal na cestu do zeme zasľúbenej (do Uhorska). Na čo by mu aj boly peniaze, veď ich majú kresťania. Lebi Náthán ako prišiel do Maramaroša, rozhliadnuť sa a zhotovil sa plán, ako začať obchod. Krčmárenie je najvýnosnejším obchodom tam, kde ľud iné nerobí, len slope a slope ustavične. Také hoväda vyslopú hoc čo. A kazár merá vitriol, chrenovú vodu, lulek a vápno. To reže hrtan pijakov. Pri tom prevádzal Náthán róznu úžeru. Veď nikoho nemožno tak ľahko oberať ako chudobného človeka. Ten jakživ nemá peňazí. Tam je ale Náthán. Požičia mu. Dočká mu. Nežiada úroky. Veď to dlžník odrobí Náthánovi. Za interes prijme mlieko, zbožie, hus, prasa, tela, kravu. A kresťan vláči mu interes v prirodzenosti a podpisuje nové a nové zmenky. Konec koncov je exekúcia. Lébi Náthán takto ostal zemepánom a majiteľom domu. To mu však nebolo dosť. Vie on, že najlepší obchod je peniaze požičiavať. Ľud, ktorý nemá stáleho zárobku, jednostajne trpí nedostatok. Tam je Lebi Náthán. Ten každému dá požičku. Veľkodušne požičia na 20—30 procentov. Áno, od sto korún pýta 20, 30 ba aj viac korún. A ten interes z požičaných peňazí zaraz si aj odráta. A ubohý Rusín je rád, že prišiel k peniazom. Veď ich súrne potrebuje. Tam hľa notár vy-

hráža sa mu ekzekúciou, jestli daň nezaplatí. Potrebuje háby. Vol mu ochorel. Dieťa zomrelo. Syn sa mu žení. Má storaké výdavky, len prijmov nemá žiadnych. Nuž ale tam je Lébi Náthán. ten dá a chce mať len veksel. A Nathán rozumie sa svojmu obchodu. Vie s kým má prácu. S ľudom hlúpym o ktorý nikto nedbá. Aj to vie Lébi Nathán, že zbojstvá, ktoré verejne prevádza, ostanú v tajnosti. Zpomedzi maramarošských vrchností kto by sa aj obzrel o manipuláciu Nathána Lebi. A Nathán má bystré oči. Vidí, že nemá nad sebou dozerača, zbíja, lúpeží a kradne ďalej. Až kdesi-kamsi minulé dni vyšlo na javo, že banka Nathána Lebiho v Avasfalve nenie iné, ako peleš lúpežníkov. Voľakto oznámil pána «bankdirektora» (Lebi Nathána), ako on ľudu pomáha s jeho sporiteľňou. Koľkých agentov on platí, aby tí navádzali ľud, aby vo svojom súre o pôžičku obrátil sa na «dobrosrdečného» Lebi Nathana. A ľud húfom chodí ešte aj včul do Lebiho sporiteľne a Lebi tak ho dere ako aj predtým, bo v Uhorsku niet zákona proti úžerníkom kazárskym. Tí majú úplnú slobodu.

Ondrej Hladký.

O assentírkach.

Podáva: Dr. *Mikuláš Kutka*, pravotár právobrannej kancellárie Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Vojaci prvého, druhého, tretieho a štvrtého rangu.

Nové assentné pravidlá na štyri kategorie delia chyby, dľa ktorých pri assentírke posudzovať treba vojopovinných mladíkov. Do *prvej* kategorie alebo triedy assentujú takých, ktorí nemajú žiadnej telesnej chyby a úplne súci sú ku akejkoľvek vojenskej službe. Do *druhej* kategorie alebo triedy vezmú tých, ktorí súci sú ku druhoriadnej vojenskej službe. Týchto ani nevycvičia do vojny. Do tejto triedy patria hluhí, alebo takí, čo majú len jedno ucho, ďalej ktorí natoľko sú brbtaví, že ich nemožno rozumeť. Do *tretej* kategorie alebo triedy assentovaných povolajú len včas vojny, týchto nepostavia pod zbraň a neupotrebia ich ani ako remeselníkov. Vojaci tretej kategorie alebo triedy sú, ktorí majú zpotvorenú tvár, alebo v nose majú daaký výrostok, následkom čoho len ťažko môžu dýchať. Do *štvrtej* kategorie alebo triedy konečne patria tí, ktorí neni sú súci ku žiadnej vojenskej službe, takíto sú hluchonemí, zcela slepí a nevyliečiteľne pomúteného rozumu. Len týchto neodoberú za vojakov, ostatných vojopovinných mladíkov ale, bárs aj majú daakú telesnú chybu a trpia na ďaaký neduh, dľa nového zákona odoberú všetkých a upotrebia ku pomocnej vojenskej službe. Týchto dajú za vojenských remeselníkov, do vojenských kancellárií a za sluhov ku vojenským dôstojníkom.

Práce schopná mládež krajiny teda bez výnimky postavená bude pod zbraň. Doma potom lamentovať môžu utrápení odcovia, nariekať môžu ovdovené matky, podporovateľa a dorábateľa vezdajšieho chleba pozbavené siroty ale môžu i hladom mreť.

Vzdor toho vsetkého ale mungovskí vyslancovia a ich slávna vláda pevne slubovali *dvojročnú* vojenskú službu. S tým ale balamútili, klamali, balamútia a klamú ľud. Tento sľub, ako všetky iné, ktorými ľud zaslepovali, nevyplnili mungovci, bo vojopovinných mladíkov aj prítomne assentujú nie na dva, lež bez výnimky, všetkých na tri roky, ku námorníctvu ale na štyri roky, bo to tak nariadil spoločný minister vojny. Takto vysvitlo, že i tá jedinká výhoda, ktorou vystatovali sa pri odhlasovaní vojenského zákona, nestojí ani fajku tabáku, bo dvojročná vojenská služba len od roku 1916. je slúbená. Tento sľub však nič nestojí, poneváč mungovci, aby sa udržali na vláde, vyplnia všetko, čo im vojenský minister rozkáže. Mungom neide o práva krajiny a o blaho ľudu, oni sa len o to starajú, aby čím dlhšie udržali sa pri mastných hrncoch. Hľa, zpomedzi mnohých toto je zas také šalbiarstvo, ktoré je dostatočné k tomu, aby ľud s opovržením odvrátil sa od mungov.

(Pokrač. nasl.)

Veľkotopolčianskí liberáli.

Veľkotopolčianskí liberáli jakosi krotnú; svoj liberálny, vylizovaním mastných hrncov vypasený bachor už tak hnusno nevypučajú, jako v dobe voľby, keď — ako to verejne bolo vykázané — toľké groše volebné prešly cez ich zašpinené, kortešské ruky.

Dľa najnovšej zvesti Markovič Lojzo darmo

žmurká na Prievidzu, pojde on za assesora sedrie sirotskej do Nitry, tam bude rozmýšľať nad tým, že predsa len iné city mal prechovávať ku kresťanským ľudákom, zakial bol slúžnym. Teda tam, kde on štyri roky bol klerikom, tam — zkadial ho strýc, kňaz Ján Markovics napomáhal peniazmi, keď bol v Budapešti právnikom — celkom ticho, vzdialený od kortešačky bude konať beh svojho ostatného života.

Lekár Viktor Adda div nepukne od zlosti, že celkom verejne bolo dokázané a vykázané, že on na volebné ciele prevzal vyše 30 tisíc kor.

Kalvín Lenard, ktorého hneď po voľbe vymenovali za kráľovského notára, je celkom mrzutý, keď mungovci aj len do reči prídu; Julo Spitzer (teraz už Sándor) ale až tak napálený je na mungovcov. Aj Konštantin videl pri poslednej voľbe, že kto je stoličným úradským, tak musí tančiť, ako mu zo stredišťa hvízdajú; keď bola koalícia, hlasoval proti Hunyadymu i so židmi, teraz nemal smelosti hlasovať proti Szulyovszkymu. Darmo je, hlavný župan Ičo Kraus tak silno vie pískať, že ho počuť až za Prievidzu a za Skalicu.

Pozorovateľ fiškál.

POLITICKE CHYRY.

Porada spojených stránok oppozície.

Výkonný výbor spojených stránok oppozície vutorok 10. septemra o 10. hodine predpoludnim vydržiaval poradu v klube kresťanskej ľudovej strany. Porade predsedal predseda kresťanskej ľudovej strany, skutočný vnútorný tajný radca gróf Aladár *Zichy*. Prítomní boli všetci vodcovia stránok spojenej oppozície gróf Albert Apponyi gróf Michal *Károlyi*, gróf Jozef *Károlyi*, Franc Kossuth, Géza Polónyi, pápežský praelát Ján Molnár, Georg Szmrecsányi, Mikuláš Zboray, Karol Huszár, Štefan Haller a iní. Po prednáške o terajšom rozpoložení politickom výkonný výbor spojených stránok oppozície uzavrel jednohlasne, že s Lukácsom a s Tiszom stránky oppozície vyjednávať nebudú, že neustupne žiadajú, aby reforma volebného práva prevedená bola na zaklade toho programmu, ktorý sostavily a vláde predostrely špojené stránky oppozície. Výkonný výbor uzavrel konečne reparáciu, totiž opravu tých urážiek, ktoré Lukács a Tisza v krajinskom sneme zpáchali proti ústave, proti domovým pravidlám snemovne a proti immunite vyslancov oppozicie. Po vybavení viacerých vnútorných záležitostí, pri oduševnenej nálade prítomných, zakľúčená bola porada výkonného výboru spojených stránok oppozície.

Štefan Rakovszky o politickom rozpoložení.

Skutočný vnútorný tajný radca krajinský vyslanec Štefan Rakovszky o politickom rozpoložení najnovšie vyslovil sa nasledovne:

V obštrukcii som nebral účasť, ačpráve zákon o zbrannej moci v tej forme a v tom spôsobe ako ho prijali, zcela zatracujem. Zarovnak zatracujem i spôsob prehnatia revízie domových pravidiel. *Zavedenie pokoja v parlamente bez odstránenia Tiszu a Lukácsa držím za vytvorené.* Zákonnú predlohu o shabaní mandátov považujem za tak monštruózmu myšlienku, akú posial v žiadnom parlamente neopovážili sa nabídnuť a keby ju u nás chceli previesť, *ja s celou silou postavím sa proti tomu.*

Osvedčenie Mikuláša Zborayho.

Krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Mikuláš *Zboray* o pokračovaní oppozície, zvlášte kresťanskej ľudovej strany, takto sa osvedčuje:

My ani s ministerpredsedom, ani s grófom Tiszom nepúšťame sa do žiadneko vyjednávania. Nad tým, čo Lukács a Tisza zpáchali v parlamente, vlastne súdiť by mala celá krajina cestou nových volieb, poneváč však toto spojené by bolo s veľkým rozčulením, predbežne uspokojíme sa s tým, keď vodcovia väčšiny Lukács a Tisza opustia ich miesta. Keby ale vodcovia oppozície vyrovnať sa chceli s Lukácsom a Tiszom, my, ktorých atrocity policajtov osobne urazily, rozhodne ohrožujeme sa proti tomu, a preto neprispejeme k tomu, aby v parlamente znovu nastal pokoj. My chceme obrániť parlamentarizmus a nepripojíme sa ku žiadnym verejným alebo tajným kompromissom. Proti krajinskej ústave zpáchané nápady treba nielen odraziť, lež aj prísne pokutovať a zabepečit ga-

ranciu, aby viac neopakovaly sa v parlamente. *S Lukácsom a Tiszom ale neni ani vyrovnania, ani smierenia.*

Ján Molnár pred svojmi voličmi.

Pápežský praelát, vyslanec kresťanskej ľudovej strany Ján *Molnár* v nedeľu 8. septembra navštívil svoj volebný okres Eszterháza (stol. Sopron) a za prítomnosti veľkého počtu voličov účtoval v nasledujúcich obciach: Szárföld, Veszkény, Oslin, Vitnyed, Pergény, Petőháza a Fertőszentmiklós. V rámci účtovania ostro obrožoval sa proti hrúzovláde Lukácsa a Tiszu. Voličia všade s hlučnými ováciami vítali obľúbeného vyslanca a zabezpečili nezklatnej dôvery.

Najnovšie vyznačenia mungov.

Otvorily sa viedeňské oblaky a za mungovskú robotu dostali vyznačenia: Lukács a Tisza kríž radu sv. Štefana, minister pravosudia Székely I. triedy rad Železnej Koruny, honvédminister Samuel Hazai ostal barónom a podpredsedovia snemovne Pavel Beöthy a Béla Jankovich sú skutoční vnutorní tajní radcovia. Má to byť odmena za odhlasované milliony pre vojsko alebo závdovok, aby s Tiszom ešte viacej millionov v parlamente prehnali na nové oceľové kanóny. Mungovci div z kože nevyskočia od radosti. Len aby neplakali!

Z CUDZOZEMSKA.

Kríza na východe. Cieľom zabezpečenia pokoja na Balkáne nemecký kancellár Bethmann Holweg minulý týždeň uhorsko-rakúskeho ministra zahraničia grófa Berchtolda navštívil na Buchlaue. Berchtold totiž vypracoval programm, ktorým zavedený by mal byť pokoj medzi Talianskom a Tureckom a utíšiť možno bolo národy na Balkáne. Keď gróf Berchtold tento programm predostrel k potvrdeniu, jeho veličenstvo kráľ Franc Jozef keď predlohu prečítal, vyslovil sa nasledovne: «Robte čo za dobré uznávate, ja nechcem začať, ani už viac nezačnem vojnu.»

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

BESEDNICA.

Milosť.

V boji za slobodu Uhorska roku 1848. uhorskí honvédi za dunenia kanónov niesli svoju zástavu od jedného slávneho víťazstva ku druhému.

Bola práve najslávnejšia doba boja za slobodu. V krajine už sotva bolo nepriateľa, len ešte generál Hentzi bránil budínsky zámok s 300 rakúskymi vojakmi. Vodca Görgei so svojimi hrdinskými honvédmi obkolesil budínsky hrad a dňa 4. mája roku 1849. začal ho dobíjať.

A počnúc od tohoto dňa za dva týždne neprestajne trval zápas medzi Rakúšanmi, ktorí bránili hrad a medzi našimi honvédmi, ktorí ho chceli zaujať. Dobívajúci honvédi, kedykoľvek guľe z kanónov čo akú malú dieru vyrazily na múroch hradu, naskutku boli tam. Po rebríkoch liezli hore na strmé bašty, kým z dola strielali na Rakúšanov, ktorí bránili zámok. Honvédi aj desaťkrát pokúsili sa dobyť zámok, ale sa im to ani raz nepodarilo a preto museli tak nechať takéto bezvýsledné dobíjanie. Lebo Rakúšania pozapchávali kanónmi vyrazené diery na múroch hradu alebo rebríky našich honvédov nedosahovaly až po diery. Vodcovia nechceli po daromnici márniť drahú krv svojich hrdinských honvédov.

Počas jedného útočenia sa stalo, že honvédi vnikli až do zámeckej zahrady. Niekoľko oddieľov rakúskych delostrelcov bránilo zahradu odvážlive. Ale honvédi nepopustili a delostrelci boli prinútení pomaly ufahovať sa do zámku. V zahrade ešte stála bitka, ktorú viedol poručík Szentkápolnay. Jeho dlhá, ostrá šabla tu i tu zasekla sa v svetle mesiaca, medzičím zvolal tuhým hlasom:

— Napred, chlapci! Vždy len napred!

Aj sám pokročil napred ku nepriateľskej čate a zdvihnúc svoju šabľu do výšky, práve chcel zaťať ňou na jednoho rakúskeho vojaka. Ten sa hodil pred nim na kolená.

— Milosť! — zvolal.

— Jeden Szentkápolnay milosť ani neprosí, ani nedáva! — odpovedal poručík a zaťal do klačiaceho vojakal ktorý mu mrtvý klesol ku nohám.

Dobývajúci honvédi, ktorí videli tento výjav, zhrozili sa a začali sa znepokojovať. A po útoku jedon honvédsky kapitáň aj rozpovedal prípad generálovi. Görgei naskutku dal zavolať ku sebe Szentkápolnayho.

Poručík meravo zastal pred generálom.

— Rozkážete pán generál?

Görgei chladne pozrel na poručíka.

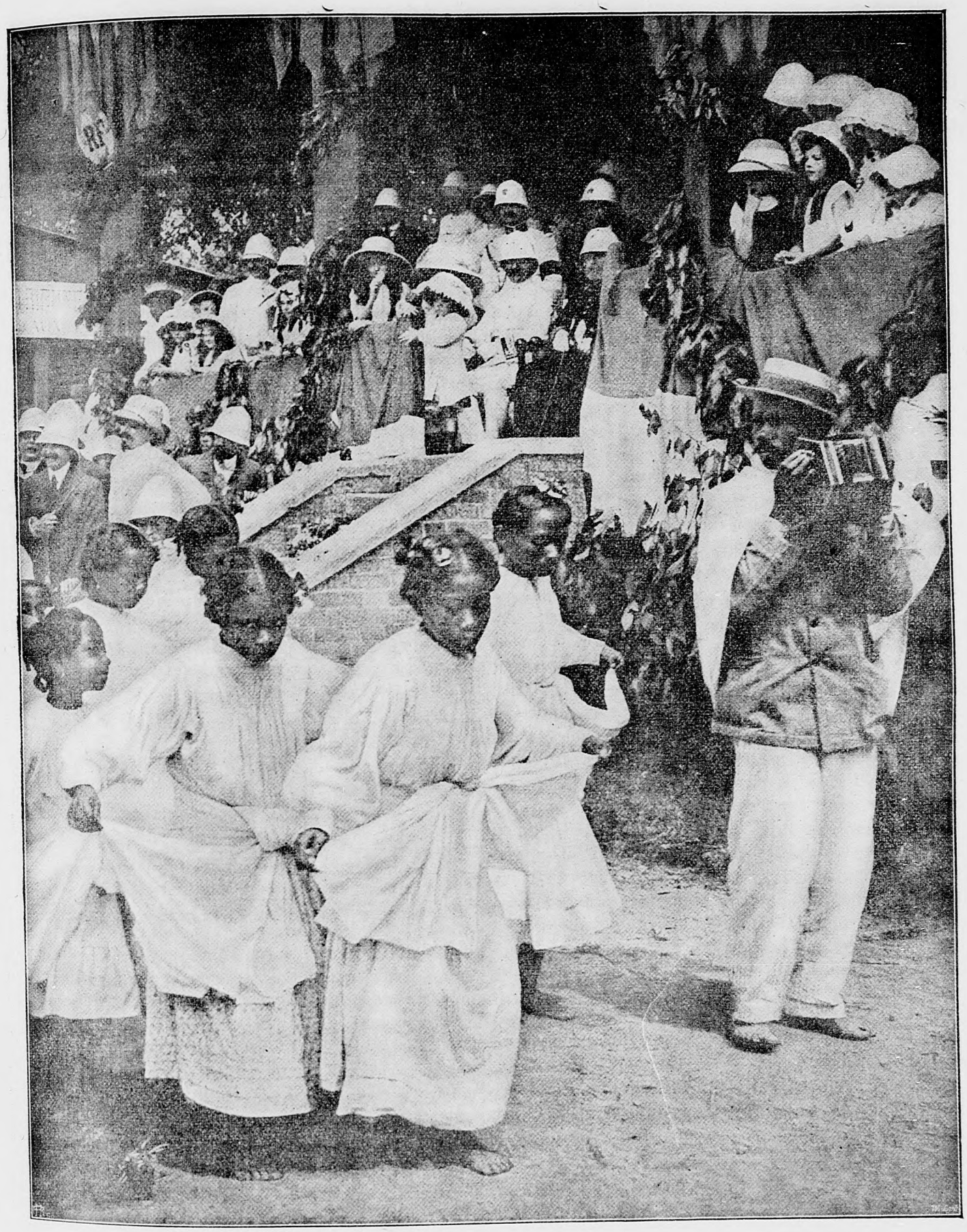

Pochod murinských dievčat na ostrove Madagaskar.

— Poručík Szentkápolnay! — riekol. — Čo by ste si vy mysleli o takom vojakovi, od ktorého by ste prosil milosť a nedal by vám ju?

Poručík vzdorovite zdvihol hlavu.

— Pán generál, jedon Szentkápolnay nikoho nebude prosiť o milosť.

— Pekne je, keď neprosí. Ale by bolo ešte krajšie, keby dal.

— Ja ani neprosím, ani nedám milosť.

Görgei sa nazlostil.

— Tak ste vy ani nie hodný, aby ste bol honvédom.

— Tak ma teda dajte zastreliť, pán generál.

— Veď to aj urobím. Lenže nie teraz. Keď budínsky hrad bude v našej moci, vtedy. Dotiaľ ste nám ešte aj vy potrebný. Dotiaľ potrebujeme každého honvéda. Teraz môžete odísť. Akonáhle dobijeme zámok a na budínskom hrade bude viať naša zástava, vtedy sa hlaste u mňa. Rozumeli ste?

— Áno, pán generál.

Poručík salutoval, zvrtol sa a odišiel.

O tri dni, 21. mája, keď odbila dvanásta hodina, započalo sa dobíjanie hradu, posledný, rozhodujúci útok. Delá dunely, pušky rachotily a honvédi po batailonoch, s nasadenými bodákmi hrnuli sa na bašty. Okolo nich šlahaly plamene, lietaly gule, plieskaly, tlieskaly šable a bodáky. Nočnú tmu osvetlovaly strely pušiek a ozývaly sa bubny, trúby, víťazné volanie na slávu napredujúcich honvédov a Rákócziho marš hudobného sboru.

Proti severnej bašte poručík Szentkápolnay viedol útok. Honvédi liezli hore rebríkami, v jednej ruke držiac rebrík a v druhej pušku s nasadzeným bodákom. S bašty prijali ich vražedlnou záplavou guliek. Ale marne. Honvédi postupovali hore vyššie, vždy vyššie, lezúc do hora po pleciach jedon druhého. A padali chlapci, jako zrelé ovocie.

Keď sa začalo brieždiť, vtedy už asi dvadsiati boli na bašte. Povstala rozhorčená kuca paca. Chlap bojoval proti chlapovi. Vtedy vyliezol poručík Szentkápolnay na baštu. Šľahol svojou šabľou po rnkúskom vojakovi ktorý držal svoju zástavu a zvolal:

— Nech žije vlasť! Za mnou chlapci!

A chytil zástavu. Jedným mikom vykrútil ju z ruky rakúskeho vojaka a šabľu znova zdvihol do hora.

Ale v tom okamžení zavrávoral. Po tvári prebehlo mu ostrie jednej nepriateľskej šable a čerstvá krv vystrekla mu z líca.

V tom istom okamžení chytil si rukou prsa. Cez jeho dôstojnícky dolmán okrúhlu dierku prerazila jedna nepriateľská guľka. Poručík klesol na kolená. Máchnul rukou na prse, tam na to miesto, kde cítil nepriateľskú guľu a vzdychol slabým, uduseným hlasom:

Nech... ži... je... vlasť!

Potom klesol dolu tvárou na zem.

Görgei, ktorý mu takmer vždy bol za pätami, práve vtedy prišiel na to miesto. Videl neohroženú smelosť poručíka Szentkápolnayho, videl to opovrhovanie so smrťou, s jakým poručík bojoval a nežne zdvihol zakrvavenú postavu.

— Ranený si syn môj?

Poručík sa žalostne usmial.

— Áno, pán generál. Aspoň dobre, že zahyniem od nepriateľskej guľky a že ma nedá zastreliť môj vlastný vodca. Takto je lepšie.

Honvédi vytýčili uhorskú zástavu. Za zvukov hudby tiahli hore do zámku a nepriatelia alebo ušli, alebo sa poddali. Görgei ešte vždy tam kľačal vedľa raneného poručíka Szentkápolnayho.

— Pomstím ťa, syn môj! — zvolal blčiacim hnevom. — Toho dám zastreliť, ktorý teba poranil. Za jednoho takého honvéda, ako si ty, ani desať nepriateľských hláv neni veľa.

Szentkápolnay vtedy už sotva dýchal. S pomúteným zrakom hľadel na rozpálenú smutnú tvár generála, potom sa oprel na jeden lakeť. Jako keďby bol posbieral všetku poslednú silu svojej zomierajúcej duše, chytil ruku generála a šepkal slabým, umierajúcim hlasom:

— Milosť, pán generál, milosť! Veď on len váš výrok previedol!

— Teda predsa len prosíš milosť, syn môj?

— Áno, ale nie pre seba — lež mojmu nepriateľovi...

A mrtvý klesol do náručia svojho generála.

Na múroch bašty chladný, jarný vetríček previeval víťaznou uhorskou zástavou a na dvore hradu ozval sa výkrik tisícich a tisícich víťazných honvédov:

— Nech žije vlasť!

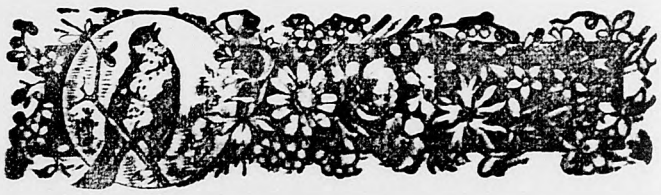

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ v nedeľu 8. septembra ráno slyšal sv. omšu a o druhej hodine popoludní po letovaní dvoch mesiacov s celým dvorom vrátil sa do Schönbrunna.

Číslo deväť v živote pápeža Piusa X. Keď terajší pápež roku 1893. stal sa kardinálom, svojím ctiteľom, ktorí mu prišli blahoželať, udajne povedal: «Deväť rokov som sa učil v semeništi, deväť rokov som bol vikarom v Tomboli, deväť rokov som bol dekanom v Sabrane, deväť rokov som bol kanoníkom v Trevize a deväť rokov som bol biskupom v Mantove. Uvidíte, že deväť rokov budem i benátskym patriarchom a — asnád ešte i pápežom budem deväť rokov! A vskutku práve deväť rokov bol benátskym patriarchom, keď ho za pápeža vyvolili. Že číslo deväť tak divný zástoj hra v ži-

vote sv. otca, znepokojovalo nektorých vo Vatikáne 4. aug. ako v deviatý vyročitý deň jeho vyvolenia za pápeža. Sv. otec ale šťastne prestúpil to deviaté číslo, ktoré v jeho doterajšom živote tak zvláštny zástoj hralo.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy v svojom 11. tohoročnom obežnom liste oznamuje, že pomocný spolok grécko- a rimsko-katolíckych učiteľov uhorských má teraz majetku 199.802 korún. Sirotinec má 146.502 korún a alumneum sriadiť sa majúce 11.246 korún. Aj to dáva na vedomie, že sv. Peterských halierov v celom biskupstve sosbieralo sa toho roku 5560 korún 98 halierov. Osvietený pán biskup prispel k tomu obnosu 1200 korunami.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán skup dr. August *Fischer-Colbrie* v poslednom obežniku svojom sústrastnými slovami spomenul odumretie kardinála, arcibiskupa jágerského Jozefa Samassa a zvečnelú dušu metropolitu odporúčal vrúcnym modlitbám svojho duchovenstva. — L. Arpád Várady osvietený pán biskup rábsky mlnulý týždeň navštívil osvieteného pána biskupa košického a z tej príležitosti obhliadol sídelný chrám biskupský, spolok katolíckych tovaryšov. domoveň sv. Jozefa, učňov a čelade, katolícky kruh, patronáž, dievčenskú gazdovskú školu mnišiek Uršuliniek a nad všetkým čo videl, vyslovil pochvalné uznanie. — Kňazské duchovné cvičenia, ktoré za prítomnosti početných duchovných biskupstva cez tri dni viedol jezuita Pater Konarik, zakľúčené boly 30. augusta. Následkom choroby šarlachu školy gymnazialné a elementárne v Košiciach začnú sa len 1. októbra. — J. Ludvik Kovács, professor a kňaz praemonštratenský minule súčastnil sa v predsedníckom zasadnutí Marianských kongregácií v Budapešti a z tej príležitosti držal aj prednášku, v ktorej predostrel návrh, aby aj v kňazských semenišťach uvedené boly kongregácie marianské. — Spolok katolíckych tovaryšov 25. augusta zariadil vydarenú zábavu, ktorou dosiahol značného osohu. — Osvietený pán biskup, na území košického biskupstva najnovšie vymenoval viacerých učiteľov katolíckych.

Na co sa obracajú katolícke kňazské majetky? V tieto dni otvorili testament nebohého kolinského arcibiskupa kardinála Fischera. Testament spôsobil veľké prekvapenie. Zosnulý arcibiskup ešte pred osmými rokmi rozdelil svoj majetok na dobročinné ciele a vo svojom testamente napísal, že okrem knih, náradia a i šiat, ktoré nosí na sebe, nemá nič. Svoju knihovnu poručil svojmu nástupcovi, náradie ale chudobným. — Uhorskí biskupi uzavreli, že na žiačky dom polytechniky složia základinu 10.000 korún. — Vesprimský biskup baron Karol Hornig na shromaždené ciele uhorských lekárov a prírodozpytcov daroval 2000 korún. — Jágerský kanonik Gabriel Csekó na nový kostol obce Ujlőrinczfalva obetoval 1000 korún. — Baňskobystrický biskup Wolfgang Radnai do obce Bajmóczfalva, kde 4. júna všetko znivočil ladovoc, poslal 1000 korún a baňskobystricka kapitula 100 korún. — Vesprimský kanonik Julius Reiner na podporu chudobných usilovných žiakov daroval 1000 korún. — Vacovský kanonik Ján Schmidt na pomník grófa Ferdinanda Zichyho dal 200 korún. Doteraz sosbieralo sa na ten ciel 104 tisíc korún.

Chýry zo Šáriša. *Prešov:* Edmund Téry krajinský dozorca verejného zdravotníctva obhliadol mesto a poťažne zdravotníctva našiel všetko v poriadku. — Finančná direkcia v budúcom roku umiestnená bude v takrečenom Klobušického dome, ktorý k tomuto cieľu zcela bude prestavený. — Na území stolice šárišskej má byť pätnásť lekárskych staníc, ktoré ale zčiastky pre mizerný plat, zčiastky aj pre nedostatok lekárov nemôžu byť zaplnené. — V predvečer 82. výročitého dňa narodenia jeho veličenstva kráľa ako vojenská hudba chodila po meste, samopašní chlapčiská následkom nedbanlivého dozoru policajtov, viacerým občanom vybili okná. — Vdova Karola Artúr od 1. septembra otvorila dievčenskú školu pre ručné práce. — Zigmund Lillia mestský úradník a veliteľ ohňohasičov, na ohňohasičskom naukobehu v Budapešti súčastnil sa cez dva týždne. — *Bardijov:* Po slávnosti zariadenej na poctu maliara Paula Szinyei-Merse, z bronzu vyhotovenú sochu oslavovaného, tunajšiemu muzeumu odovzdala zvláštna deputácia, ktorú privítal a v mestských kúpeľoch pohostil mešťanosťa J. Németh. Tunajšie kúpele v tomto roku doposial navštívilo štyri tisíc hosti. — *Kiszeben:* Do tunajšieho gymnázia piaristov za professora vymenovaný je dr. Szabó z Veszprému. — *Frics:* Deň sv. Bartolomea apoštolai akožto patróna obce slávnostne bol zasvätený 24. augusta. — *Magyarraszlovica:* Dňa 15. augusta zhorel tu jedon dom, ubohý majiteľ utrpel škody do dve tisíc korún. — *Kiskereszt:* Minulý týždeň v celom okolí zúrila búrka, z ktorej príležitozti hrom udrel do kopy sena.

Chýry zo Spiša. V Starej Vsi vlámal sa dakto do židovskej modlitebne a vykradol schránku milodarov. Folvarskí pohorelci dostali 27.000 korún štátnej núdznej požičky na desaťročné splácanie bez úrokov. — V Bohu zosnulý kardinál, arcibiskup jágerský dr. Jozef Samassa v svojom testamente nášmu osv. pánu biskupovi poručil prsný svoj krížik s retiazkou aj svoj topasový zlatý prsteň. — Vo Velbachoch odbavovali 25 ročné jubileum tamojšej detskej opatrovne. — V Harhove školské deti 25. augusta maly divadelné predstavenie. Prednášala sa hra: «Hrdinskí chlapci». — V Novej Vsi do katolíckeho školského výboru vyvolili nasledujúcich: Ladislava Bicanica, Rudolfa Eštefániho, Matúša Pajdussáka, Fridricha Rettera, Jozefa Bacsányiho, Jána Pakšyho, dr. Mateja Wesselényiho, Gejzu Schillera, Antona Teschlera a dra Antona Stahovskyho. Doterajší katolícky učiteľ Koloman Bervaldsky vymenovaný je za direktora novovesskej štátnej školy, jeho miesto pri katolíckej škole zaujme učiteľka Maria Schivetz. Na opravenie katasteru a na shotovenie mappy novovesský vybor odhasoval 38.000 korún. Mesto dá kanalizovať Kápolna

ulicu, robotu prevzal podujimateľ Jozef Gursky za 20.476 korún. — Na podolinskom ohňohasičskom závode prvú odmenu dostali ohňohasiči hundorfskí, druhú spišskobelanskí a tretiu veľkolomnickí. — Na križovesskom chotári našli jednu ženskú mrtvolu. — V spišskobelanských lesoch v Tatrách jeden ovčiar zastrelil veľkého medveďa. — Svabovského obyvateľa Ondreja Horánskyho a jeho galicijského súdruhu Franca Pacutu levočsky kráľ. súd odsúdil na tri mesiace do žalára a na 500 korún peňažnej pokuty pre vábenie ľudu k vysťahovaniu sa. Tí dobrí vtáci aj 150—180 korún vyklamali od nevedomých ľudí za to, čo ich previedli cez hranicu. Jána Dlugoša z Polskej Pivničnej pre to isté previnenie sa chytili tiež naši zahraniční policajti, odsedeť musel 30 dní a okrem toho ešte aj 300 korún složiť. Dlugoša podarilo sa tak chytiť, že dvaja policajti preobliekli sa a pýtali ho, aby ich tiež previedol cez hranicu a keď boli už blízko hranice, chmatli ho a zaviedli pred súd. — V Štvrtku 23. augusta zomrel kňaz minorita Ján Polikarp Székely v 57. roku života svojho. Nová Ves má výhlad, že zase dostane spoločné pešie vojsko; mesto odhodlalo sa k tomuto cieľu vystaviť novú kasáreň. — Na mnohých miestach pre mnohé dážde hnijú zemiaky. Zlé počasie ktoré zahatilo žatvu, je veľmi škodlivé i zbožiu, na mnohých miestach ešte nie posbieranému. Bože smiluj sa nad nami!

Robotnicke gymnázium v Košicách. Z Košíc oznamujú: Prveho októbra otvoria v Košicách stredoškolský naukobeh robotnickeho gymnáziuma, ktoré bude vážne zvlášte pre mladších ľudí, bo im nahradi stredoškolské vedomosti.

Krava ho zahrdúsila. Ukrutnou smrťou zišiel zo sveta na Turzovke (st. trenč.) jediný syn jedného tamojšieho šustra. Chlapec pásol kravu a povraz obkrútil si okolo hrdla. Krava sa čohosi zľakla a začala utekať. Chlapček sa marne usiloval odviazať si povraz z hrdla, povraz mu už tak silne stískal hrdlo, že ho pod krátkou chvíľou zahrdúsil a splašená krava zatiaľ vliekla chlapca za sebou, kým telo chlapcovo až na nepoznanie bolo poranené.

Za nedeľu. Marmarošskí gr. kat. kňazi v svojom pripise žiadajú, aby po nedelách v celej stolici zavreté boly krčmy.

Smrť 110-ročnej ženy. V obci Čépa pri Solnoku vdova Rehorová Nagy zomrela v 110. roku života svojho. Chorá nebola nikdy. V deň pred smrťou bola celý deň veselá, večer si ľahla a nezobudila sa viac.

Bohatá svaďba. V obci Ösállás na Dolniakoch v tieto dni bola svaďba, na ktorej 700 hostí ztrovilo 12 hektolitrov piva, 35 hektolitrov vína, 120 flašiek pukaného vína, 180 pár kačiek, 115 husí, dve jalovky, jedno tela, 9 ošípaných, 5000 vajec, 42 tortí a pečiva na dva vozy.

Koľko piva varí sa na svete? Roku 1910. varilo sa na celom svete 30 milliardov litrov piva (jeden milliard je 1000 millionov). Na prvom mieste v tom ohľade stoja Spojené Státy južnej Ameriky z 73 millionami hektolitrov. Potom nasleduje Nemecko s 64 millionami hektolitrov, ktoré varily sa v 13.186 pivováro ch, z ktorých nachádza sa v samom Bavorsku 4783. Na treťom mieste je Anglicko s 56 millionami hektolitrov piva. V Rakúsko-Uhorsku varí sa ročne 23 millionov hektolitrov piva, v malom Belgicku 16, vo Francúzsku 15 a pol a v Rusku 9.

Niet zemiakov. Z Česka oznamujú, že následkom ustavičných dážďov vyhynuly tam všetky zemiaky.

*

Každý hospodár, prv než by kdekolvek objednal si potrebné motor stroje, nech vo vlastnom záujme s úplnou dôverou obráti sa na motorovú, po celej krajine známu fabriku Ludvika *Kállai*-ho, *Budapest, VI. Gyár-utcza 28*, kde za najlepšie uznané motor mlatiačky k dostaniu sú i na čiastočné zplácanie.

Hľadá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných strán za služku ku lepšej kresťanskej rodine do jedného letovníka blížko Budapešte. Dostane poriadný mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná, navrátia sa i cestovné trovy. Kto by sa chcel hlásiť, nech pošle list na redakciu «Kresťana».

HOSPODÁRSTVO.

Jasienka na lúkach.

Koncom augusta počínajú sa ukazovať kvetové znaky hynúceho leta, rozumieme pod tým všeobecne známy kvet jasienku (dríšťalka, naháč, holopanna) vedeckým menom colchicum autumnale menovanú. Táto celá rastlina: cibuľke podobný jej koreň, lístia a kvet, sú pre človeka a pre dobytok jedovaté. Jej lístky ukazujú sa hneď z jary. Sú to tmavozelené, veľmi tlsté, ligotavé, končitým nožom podobné lístky. Kvet má korunku šesťlístkovú bľadočervenej barvy. V cibuli je pobeľavá, veľmi jedovatá miazga. Tejto rastline, ktorú na mnohých vidiekoch našich Horniakov aj «bujačinou» menujú, dobytok vyhýba, preto sa otrávenie hoviad touto rastlinou stáva tak, že ju zožerie v sene. Znaky tohoto otrávenia sú: rožné hovädo prestane žrať a čo predtým zožralo, to neprežúva (nežviaka), od jasieľ sa odťahuje a chce len ležať. Telo hoväda je chladné, brucho naduté. Dýchanie je priskorené a ťažké. Barva v nozdrách je obľadnutá. Častejším lajnením hovädo vydáva iba tekutú, hnojnici podobnú látku. Pri koňoch ukazujú sa príznaky koliky spojené s viditeľným nepokojom koňa.

Čo prvú pomoc pri tomto otrávení treba telo hoväda častejšie slamennými vechťami, najmä ale brucho

drhnúť a potom zviera treba prikryť pokrovcami (kobercami), aby sa zviera zohrialo. Medzitým dáva sa mu každú polhodinu holba čerstvo nadojeného kravského mlieka, alebo holba odvarku ľanového oleja. Akby sa príznaky choroby neminuly, treba zavolať zverolekára.

Kto teda má lúku jasienkou zanečistenú, nech sa prichytí v jaseni ku jej vyničeniu, a síce vytrhávaním kvetu s jeho stebielkom, hneď keď sa zjaví. Lebo cibuľa tejto rastliny len tak ostane úrodná, ak jasienka v kvete dozreje. Túto ľahkú prácu môžu konať deti, pri čom ich ale na jedovatosť rastliny upozornime, aby trhaním zababrané prsty nedávaly si do úst. Po takomto vyhubení jasienky nebude v otave (mládzi, kosienke) jasienky a keď túto prácu ešte za dva roky budeme konať, naša lúka bude od jasienky očistená.

Ale jasienku na jar bezpečnejšie vyhubiť môžeme, a síce takto: Spomenuté už končitým nožom podobné, tmavozelené, ligotavé, tlsté listy ukazujú na jar to miesto, kde sedí koreň jasienky. Teda spravme si z tvrdého dreva okrúhly, na spodnom konci ostro zakončený, taký hrubý kolík, aby ho objala mužská ruka. Vyhľadajme potom tie miesta lúky, kde koncom apríla bujačina ukazovať sa začína. Keď sme našli takéto hniezdo jasienky, nuž postavme do prostriedku medzi tmavozelené lístia ten pri spodku končitý kolík a vrazme ho kyjanicou do srdca rastliny na dve stopy. Týmto činom vrazený kolík alebo celkom roztrhá, alebo aspoň značne poraní tú cibulku, z ktorej jasienka vyrastá. Potom vytiahneme kolík a dieru necháme otvorenú, aby najbližšia dáždová voda dostala sa ku ranenej cibuľke a jej hnilobu napomohla. Jeden obratný človek môže cez deň 250 do 300 cibuliek jasienky zkaziť, alebo značne poraniť a tak aj lúku od tej neplechy očistiť. Na druhý rok ukážu sa síce ešte jednotlivé hniezda jasienky (asi jedna desatina predošlého množstva), ktoré ale opätovným vrážaním kolíka vyhubíme a tak na tretí rok lúku už čistú mať budeme.

DOPISY.

Z Nitrianska.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráčte prosím tento dopis uverejniť v našom milom «Kresťane».

Náš hlavný župan, Ičo Kraus je náruživý ctiteľ Ica Tiszu. My ľudáci sa tu veľmi zle cítime, bo Ičo Kraus by nedbal, keby každý poriadny kresťan stal sa prepiatym liberálom. Chvála Bohu, to neide tak, ako si to Ičo Kraus myslí, Ičo Kraus ma veľa neprajníkov ešte i v lešení mungovcov. Dá Pán Boh, že Ičo Kraus, tento úhlavný nepriateľ ľudákov a zaťatý liberál zanedlho skoči zo stolca hlavnožupanskej hodnosti. A my dobrí, cirkve verní ľudáci si potom zaspievame: Ičo Kraus — marš hinaus!

Bývalý služny.

***

Kéžmarok (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráčte prosím tieto riadky uverejniť v našom milom «Kresťane».

Jak krátku pravotu robili v dávnych časoch s vražedlníkami, vysvitá z nasledujúcej udalosti, ktorá je roku 1611. zaznačená v kéžmarskej matrike: «Jozefa Bognera jeho manželka Agnesa Münnichin 2. februára 1611. o polnoci v spánku zaklala nožom. Pre túto vraždu už 7. februára tohože roku odsúdili ju na smrť. Pred jej domom najprv odťali jej pravú ruku, potom ju rozsekali na štyri čiastky, jej rozsekané telo až potom zahrabať dali na veľkú prosbu jej priateľov.

Zkúmuteľ.

* * *

Z Fraštáku.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto krátkeho dopisu v našom milom «Kresťane».

Bohužial väčšina našich duchovných otcov okresu volebného uzavrela, že nebude podporovať ľudovú stranu proti kandidátovi lekárovi Kolomanovi Fodor. A to je chyba. Dokázal to statne a výtečne pán farár Brucker. Ale čo si pomôžeme; my od pastierov odtrhnuté ovce blúdime po tých hnusných salašoch liberálnych.

S úctou

Ján Sluka.

***

Z Hrusován.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto pár riadkov v našom «Kresťane».

Cirkev svätá, Pánom Ježišom založená oplýva radosťou, že naša obec je teraz už celkom ľudovou. Hnusní liberali tu celkom vyhynuli. Poriadni ľudáci ale sú tak pevní vo svojom presvedčení, že ani hrozby ani prosby tu nepomôžu liberalismu od Boha prekliatemu a od cirkvi zatracenému. My sme kresťania nielen dľa matriky, ale i dľa života a dľa pesvedčenia. My vieme, že liberalismus je hriechom dľa výpovede svätej cirkvi. A preto nech žijú ľudáci, nech zhynú liberáli!

Ľudák.

Zadovažujte predplatitelov pre «Krestana!»

Rozmary a Žarty.

Obrana.

— Čujete, stryku Gubaču, vy ste žalovaný, že ste vášmu kmotrovi pred svedkámi nadal do gazemberov! Opovážite sa to tajiť?

— Prosím ponížene pána sudcu, keď mi trochu pomožete, opovážim sa.

*

Daleká rodina.

Istý pán mal robotu u jedneho chýrneho pravotára v hlavnom meste. Navštívil ho teda v kancellárii a predstavil sa:

— Ja som X. z Budapešte.

Advokát mal známeho podobného mena a spýtal sa zaraz:

— Snáď ste v rodine so šopronským X-om?

— Oh, len vo veľmi ďalekej.

— Jak-jak?

— Nuž prosím, ja som bol prvým dieťaťom mojej matky, šopronský ale jedenástym.

*

V kasárni.

— Počujete, Kohn, ak sa vy nazdáte, že vy smiete byť múdrejší, ako som ja, tak ste na veľkom omyle!

*

Chytila ho za slovo.

— Vieš, Anička, na čo ja teraz myslím? — riekne Janík.

— Na čo?

— Na to, že keby som ja teraz nebol v izbe, tak by ťa strýčko Štefan hneď bozkal.

— Ty bezočivec! Nepraceš sa naskutku von z izby!

*

Vojakova láska.

— Jožko, či ma ty naozaj miluješ?

— Prisahám ti!

— Polož si ruku na — žalúdok.

*

Zábudlivosť.

— Boh vie, že prečo, ale sa akosi zle cítim na jazyk...

— Nože ho ukážte, pán professor!... Ejno, veď ste zabudli na ňom jednu marku, ktorú ste akiste prilepiť chceli na list.

*

Nemá páru.

— Moja žena nemá páru.

— Nuž takže ste jej vy čo?

Neidem vec zväčšovať, lež skutočná pravda je že viacej tisíc listov uznania od bohatých a chudobných starých a mladých svedčí o ich uzdravení skrze upotrebovanie Fellerovho Elsa Fluidu. Tak dr. Estmeister, lekár v obci Wildau (o. p. Aspach, Innkreis, Tirol) vypôsoaí v rozličných pádoch choroby. Podobne i dr. Kittel v Prahe (Königl. Weinberge) tvrdí, že Fellerov Elsa Fluid už od viacej rokov s úspechom upotrebuje v jeho praksi. Neni to reklam, lež skutočná pravda, že tento liek s úspechom upotrebujú proti rozličným chorobám. 1 tucat na próbu za 5 korú posiela franko V. Eugen Feller lekárnika, Stubica, Kostolná ulica 18. č. (Zahr. st.)

Odkazy redakcie.

F. K. K. Dľa možnosti prichádza všetko.

J. K. Sz. Listy už dva razy veľmi neskoro prišly.

M. S. Č. Že sa u vás pachoria mungovci? Kto je tomu na príčine? Keď ešte i ďalej budete kolo židov obskakovať, budú sa ešte viacej pachoriť.

Š. Z. N. Každému katolíkovi hlavnou úlohou má byť, aby vstúpil do Katolíckej Ľudovej Jednoty. Čo vy vo vašom liste vykladáte, sú len hniličky.

Kresťania, katolici kupujte len u kresťanov!

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé drapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako sňah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 80 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm široká K 8.—, 8.50, 4.—, 99 cm dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. Arthur Wollner Lobes 135., pri Pilsen (Cechy.) Podrobný cenník zdarma.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XIX devätnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 10. septembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor.	23·10—23·75
» stolnobelohradská, nová	«	22·95—23·55
» peštianska, nová	«	23·00—23·65
« banátska, nová	«	23·45—24·25
Proso	«	—·——·—
Raž prvotriedna	«	21·25—21·45
« druhotriedna	«	21·05—21·25
Jačmeň nový, prvotriedny	kor.	20·40—21·00
Ovos prvotriedny	kor.	19·40—19·80
« druhotriedny	«	19·00—19·20
Kukurica	«	18·30—18·60
Datelinové säme, červená ďatelina	kor.	200·00—210.00
« « lucerna	«	110·00—136·00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17·60	17·30	17·00	16·70	16·20	15·80	15·20

č.	7	7½	8
K.	14·80	13·80	10·40

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	12·00—12·26
« hrubé	«	12·00—12·20
Fazula veľká biela	«	22·00—23·00
Fazula strakavá	«	25·00—26·00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	—·——·—
« « ružové	«	8·00—9·20
« « žlté	«	9·00—12·00
Hrach lúpaný	»	30·00—32·00
Hrach nelúpaný, čistý	«	30·00—32·00
Šošovica čistá	«	40·00—63·00
Rasca (kmín)	«	81·00—81·00

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor.	41·00—41·00
« « White-Star (***)	«	36·00—36·00
Cukor v klobúkoch	«	96·50—97·00
« kockový	«	98·50—99·00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	«	64·50—65·00

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	180·00—181·00
Slanina mestská 4-kusová	«	162·00—164·00
« « 3-kusová	«	156.00—157·00

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

PODIVNE LACNÉ PLOTY

Domáce dôroby!

Zriedkavej jakosti.

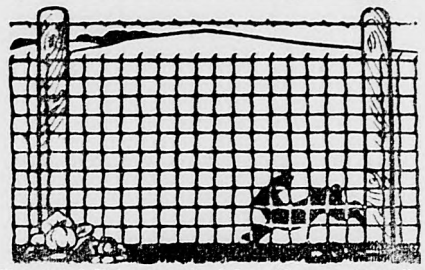

Veľmi ľahko k upotrebeniu.

Nepočetné listy uznania dokazujú patentovaného

Hungária-pletiva z drótu

nedostižiteľnú zvláštnosť.

Dôrob z cinkovaného drótu. — Zabarviť netreba. Cena štvorcovho metra od 30 hal. vyšej.

K objednaniu u vylučného dorabateľa:

Alexander Haidekker

Dielňa pletiva a plotov z drótu

Budapest, VIII., Üllői-ut 48/60. sz.

Výhodná, správna a rýchla výsluha. Obrázkový cenník franko zdarma.

10.000 m. restov

pri poslednej veľkej katastrófe povodne sklad mojeho fabrického tovarú, čiastočne dosťal sa pod vodu. Nasledkom toho prinútený som celé kusy porezať na resty a predávať za 50% niže ceny. Sú to látky: **Kanafass, oxford, biela, tkanina, zephir, flanell,** rozličného drúhú **modré tlacivo** na šaty, a **zásterky, barchent** atď. atď. Vodou zapríčinené, sotva k spozorovaniu malé fliačky dajú sa lahko odstránit. Rozposielam: 1. bálik 5 kg. za k. 18 s postovou dobierkou. Pri objednami 2 bálikov franko.

Ant. Marsik mechannická dielňa tkanin rôzneho tovaru

Giesshübel 6./Neustadt a/M. Cechy.

Rušeň!

!! S 18 prvymi vyznaceniami !!

Ludvik Kállai motor dielna

Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvrelej **Ludvika Kállai**

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

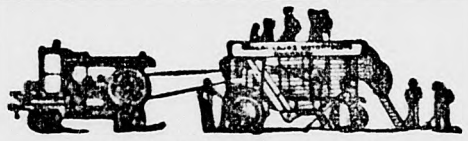

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchši a najdokonalejši mlatenny stroj prítomnosti

Bez strojníka lahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobytná trieda pre stroje polného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kál ai, ktoré sa v nášej vlast najlepšie podarily.

Cennik s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé drapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K Biele ako sňa mäkké jak páper, drapané 30 36, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného damovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina cm. dlha 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.— 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo velkosti dla vôle. Trojdílovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porto. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Najlepší český prameň k objednaniu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg velmi fajne, ako sňah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; najfajnejšie paperie z prs 12 K, Pri oblednani 5 kg. franko.

Hotové postele

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá' 120 cm široká s dvomi podhlavkámi, každý 80 cm. dlný, 60 cm široký naplnený novým, sivým, velmi trvácim mäkým perím 16 K; polpaperie 20 K; paperie 24 K: jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podblavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široke 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 Spodné periny z pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Zdarma

a na žiadosť posielam každému môj hlavný cenník hodiniek zlatého a strieborného tovaru, rozličných v domácnosti potrebných veci z ocele z kože, hudebných nástrojov, zbrane načenia k fajčeniu atď.

c. a k. dvorný zasielca

Hanns Konrad

Brüx č. 3518. (Cechy.)

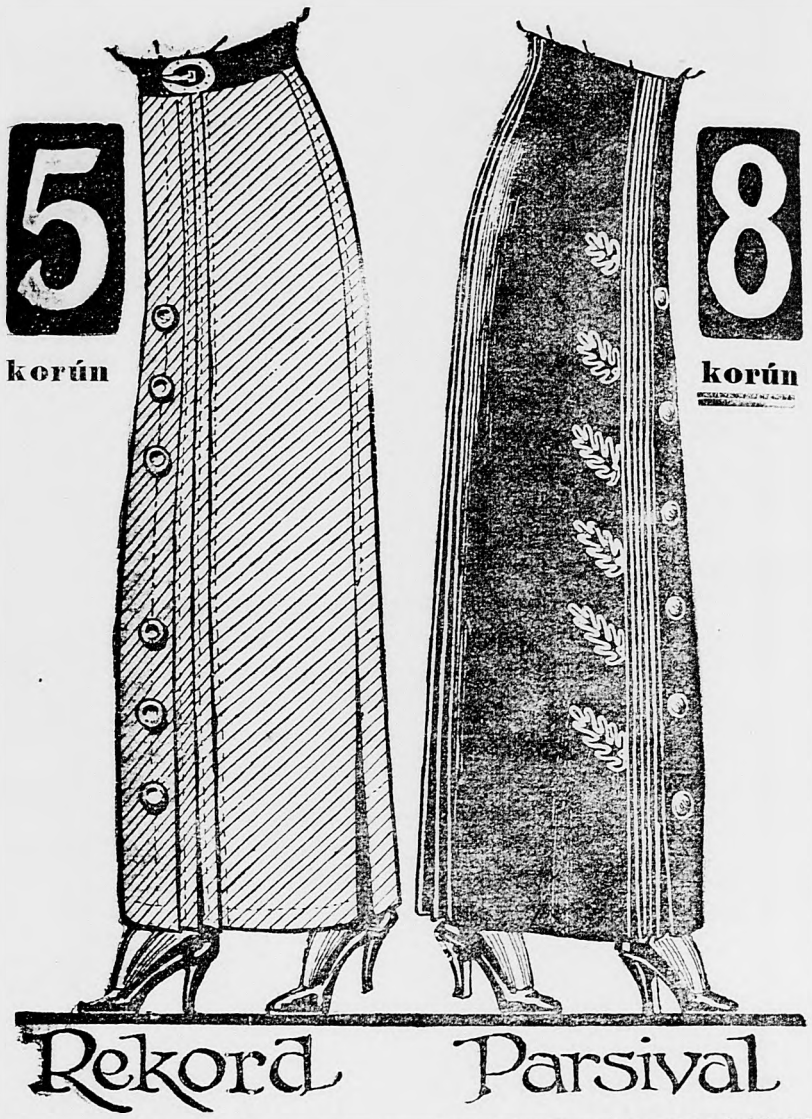

Najnovšej módy sukňa s faltňami dľa anglického vzoru, z módnej látky, sivá, drapp, tmavé, v olivových barvach, alebo z tmavo svetlého, čierneho, zeleného a sivého polsúkna

5 korún

Z čierneho a tmavosvetleho kostüm ševiotu 8 korún.

Elegantná módna sukňa; s vloženými krajmi a s vyšívanou prácou, s pekných vzorných kostüm látok, v sivých, tmavých olivových barvách, ďalej zo svetleho čierneho ako moh mäkého ževiotu

8 korún

Tenistý fagon z vlneneho ševiotu alebo zo ženského súkna čiernej a každej inej hladkej barvy 12 korun. Z baršoňu dobrej jakosti v čiernych alebo tmavo svetlých barvách: 16 kor.

Výstrih našich sukien je všestranne známy ako všeobecné porekadlo: každy jednotlivý kus vyhotovuje sa dľa miery, preto prosíme pri objednami udať nam veľkosť šlusu a drieku a predpísať dlžku sukne z predku a zo zadku. Módny cennik naš ktorý obsahuje novoty prvého riadu, na žiadosť zdarma posielame každej panej.

Zur SCHOSSENFABRIK

Wien, VI., Mariahilferstrasse 51.

Oznamy prijíma administracia „Krestan“ BUDAPEST Szentkirályi-utca 28.

ZDARMA

na ukážku zasielam vzorky každému, kto o ne píše a sice

barchetu, flanelu, kanafau, sefiru

plátna všetkých šatových látok (štofov) zimmých i letných atď všetko stále barevne najnovejšej módy a z dobrého materiálu, zasiela s poštovou dobierkou a nezodpovedný tovar prijme zpiatky česká kresťanska firma

JOSEF DAX

vlastná výroba rukodilného tovaru v Bystrím n/Metují (Cechy)

Hotové košele zefirove la --- --- --- --- --- 2 K 30 halierov
Flanelove košele la --- --- --- --- --- --- --- 2 « 10 «
Račte udoť mieru okolou krku.

Priemysel ružencov a milostných článkov Nagykászon, stol. Csik.

Dorábame a na sklade máme sv. ružence s očkámi z kokus, kokotin, z kosti, z pevného skla, z jeruzalemského olivového dreva, z alabastru, z napodobnenia koralov, drahých kameňov a z pravých drahokamov: najjednoduchejšieho a najskvostnejšieho výstrojenia, v najbohatšom výbere za najlavnejšie ceny. Držádla ružencov, obrázky Svätých, modlitebné knižky v obrovskom výbere; krásne obrazy Svätých na stenu s rámom alebo bez rámov (k dostaniu sú obrazy Svätých každého mena) krásné francúzske obrázky, granitée, kromo, opalines, na blani, ocelorezy ako aj obrázky s čipkámi ktoré shotovujú mušky; pamiatky sv. krstu, birmovky, sobášu, prvého sv. prijmania, spovede, primicii a iných slávnostných prileżitosti, lacno a v najväčšom výbere. Diplómy Marianských Kongregácii a iných spolkov, amelecké reprodukcie, s rámom alebo bez rámu za mimoriadne lacné ceny. Náboženského rázu a iných solidných postáv, pekné obrázkové dopisničky. Pekné obrázky k postaveniu na stôl a kaplnky z mašé, tak v jednoduchom ako v bohatom vyhotovení z hadbábu. Nápodobnenia svätín z Lurdu a iných miest milostných. Každého druhu a mena škapuláre z vlny. Opasky. Medaillony: z aluminiuma nového striebra, z oxidovaného nového striebra, z pravého striebra a zlata v bohatom výbere. — Medaillony nahradujúce škapuláre. Pekné retiazky na krky, zaušnice, ovesky s nábožným vyobrazením. Malé sochy svätých, odznaky spolkov, nippes tovar, kassetty, Prstienky, náprsné ihly, gombíky z oksidovaného nového striebra s vyobrazením Pána Ježiša, Panny Marie alebo svätých, k dostaniu sú i z pravého striebra a zlata. Svätenicky. Kríže: stojace, na stôl, na stenu a pre zomrelých. Umelecké plakkety. Najbohatší výber modlitebných knižiek, jednoduchej a najskvostnejšej väzby s oksidovanou zatvorkou. Tlačidlá listov. Prileżitostné dary atď. Každého druhu milostné články k dostaniu sú u nás Každé i najmensie objednanie vybavuje sa s presnou soliditou. Prelo čokoľvek si kto žiada nech s dôverou obráti sa ku nám a vopred môže byť presvedčený že nad všetko očakávanie bude uspokojený. Prosíme o láskavú podporu nášho priemislu. Adressa objednania je: Kegytárgy-ipar, Nagykászon, stol. Csik

Tlačou Stephaneuma uč spol. v Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.